

● KULTURA ● KULTURA ● KULTURA ● KULTURA ● KULTURA ●

Našemu kulturnemu življenju ob rob

Zaostrene gospodarske razmere in težki pogoji gospodarjenja so posegli v vse pore našega življenja, zato tudi kulturi ni bilo prizanešeno. Pa vendar se velikokrat vprašamo, ali je krivda samo v krizi, ali ni morda treba narediti kaj več za naš lepši jutri, za bolj kulturni vsak dan, kot to opravljamo danes.

Saj smo res veliko govorili, se obvezovali, prepičevali na različnih nivojih, pa vendar to ni pomenilo veliko, če gledamo na razvoj kulturnega življenja in pravo kulturne politike v naslednjem obdobju. Če bi pogledali v naše planske dokumente — razen tam, kjer pač to mora biti — bi kaj hitro ugotovili, da temu področju posvečamo dokaj malo, v mnogih gospodarskih subjektih pa sploh nič, saj tudi z besedico ne omenjamo potrebe po kulturi dela, kulturi življenja in vedenja. Vse premalo ali skoraj nič ne razmišljamo, da je ob težkem položaju delavca in občana prav zdaj potreben močnejši kulturni utrip, ki mu bo pomagal premagovati težave ob njegovem delu in življenju. Kako programsko zapolniti že nekaj letno povprečno mrtvilo kulturnega življenja v krajevnih kulturnih domovih, kjer se KUD srečujejo s kadrovskimi, tehničnimi in finančnimi, ponekod pa tudi prostorski in strokovnimi težavami, je res težje razrešiti v dejanju kot na papirju, kjer smo to nalogo naložili ZKO. Pa vendar bi se morali prav ob kulturnem prazniku vprašati ter si ob pozitivnem odgovoru zadati nalogo, ki bo v pozitivnem smislu vplivala na naš kulturni utrip.

V svojem razmišljanju nimam namena usmerjati pogledov v

prihodnost kritično, še manj kritizirati delo do danes, saj temelje imamo, vendar je, vsaj jaz tako mislim, potrebno nekaj več volje in samoodrekanja — svetli primeri so v Zadobrovi, Hrušici, pa še kje — pa bo po mojem mnenju v prihodnost več hrabrosti.

Tudi v KD Španski borci smo morali opraviti analizo opravljenega dela v preteklem letu, seveda pa bo potrebna širša analiza, pa tudi razprava o njej, da bi na osnovi prehojene poti ocenili naše smeri razvoja, ki bi zagotovili tej ustanovi svetlejšo prihodnost. Pri pregledu uresničevanja sprejetih programskih nalog, katerih osnova je opredeljena v programskih in razvojnih možnostih te DO v srednjeročnem obdobju, smo ugotovili, da je bilo v letu 1986 treba prilagoditi programsko politiko predvsem finančnim možnostim, kar pa v glavnem ni vplivalo na slabšo kvaliteto, kar se odraža tudi pri obisku.

Mala dvorana je bila terminsko zasedena 199-krat z najrazličnejšimi prireditvami od predavanj, plesa, izobraževanja, sej,

itd. s povprečno 53 obiskovalci, kar je skupno 10.500 obiskovalcev.

Sprejemni prostori in likovni salon pa so bili zasedeni z najrazličnejšimi aktivnostmi 304 terminov, kjer pa je težko redno oceniti število obiskovalcev, saj si je ogledalo razne razstave tudi veliko število obiskovalcev drugih prireditev v domu.

Če k tem aktivnostim prištejemo še druge aktivnosti, kot so letno in zimsko počitniško var-

stvo za otroke, razne tehnične storitve in ogledi, lahko rečemo, da je bilo skupaj v letu 1986 ca. 75.000 obiskovalcev. Če pa pogledamo Kulturni dom kot celoto, v katerem opravljajo svoje kulturno poslanstvo s svojimi aktivnostmi knjižnica Jožeta Mazovca, ZKO in če k temu še prištejemo vsakdanje aktivnosti obeh krajevnih skupnosti, je v letu 1986 prestopilo prag tega hrama že skoraj 200 tisoč obiskovalcev.

Terminski pregled po programskih sklopih uporabe velike dvorane s 360 sedeži

Dejavnost	Termini	Obisk	Povprečna zasedenost
gledališče	82	23.200	75 %
glasba, ples	31	5.600	50 %
druge prireditve	126	29.400	64 %
SKUPAJ	239	58.200	
Lik. galerijska	18	45.000	

Tudi na tabeli lahko ugotovimo, da se je v našem kulturnem hramu pravzaprav odvijalo kar precej različnih kulturnih, političnih in drugih prireditev, ki so pritegnile že kar precejšnje število obiskovalcev, ob tem da se je tudi terminska uporaba prostorov v letu 1986 povečala. Če pa ob koncu ugotovimo, da so ob-

iskovalci bili v glavnem s programom zadovoljni in da bo verjetno (ob finančni podpori OZD) tudi finančni rezultat pozitiven, pa si upam trditi, da postaja kulturni dom vse bolj naš in naša potreba. In če je moja trditve pravilna, se spleča trud in odrekanje za lepši in kulturnejši jutrišnji dan. JOŽE PETEK

● Večer poezije Zvezdane Rupnik

Pesem življenju

V sredo 21. januarja, se nam je v knjižnici J. Mazovca že drugič (prvi predlaskim) predstavila pesnica Zvezdana Rupnik. Z glasbenim jezikom se ji pridružil kitarist Franc Kozole. V polnem prireditvenem prostoru je posamezne avtoričine cikle sproti predstavljala Nada Zekič.

— Zakaj pišem? Vsakdo mora vendar v nekaj ali v nekoga verovati. Je to v moji pesmi moja kri? Saj res: skozi mojo premožno pesem mi nekaj odteka, nekaj torej umira, a ves miselni in besedni izraz to tem — ne, ne, to je stvar bralcev, poslušalcev.

Gre za prozornost poezije? Se je treba o tem sploh spraševati? Ste pri poslušanju ali branju njenih verzov prizadeti. Vam sprožajo miselne in predvsem čustvene vzgibe?

Končno: v tem je odgovor in ne vprašanje — TO JE POEZIJA! Ne sprašujemo se o prozornosti izraza, marveč o smislih bivanja. In odgovorjamo si tudi.

— Seveda smo med čim in belim, a če hočemo kar najmočnejše (za) — hrepeneti po optimističnem belem — jutri, je premnogokrat potrebno doživeti črna, če hočete, apokaliptičnega...

Avtorica je svoj nastop razdelila v več ciklov: rojstvo — ljubezen — smrt (kot strasti v sebi) — narava in nad vsem tem vizija apokalipse.

Nekak fluid je bil razpet med

ljudmi, kot tonski glasovi se je oglašal, kot kdo ve kakšni valovi je drhtel v nas, kot brezčasnost v času je trepetal okrog nas. Se nam mudi živeti? Morda v modrem, kot se je nehote ujela njena pesem z modrino razstavljenih slik Marijana Tršarja v prostoru. Pač s svojim jezikom, še posebno z lirskim, a pridružil se mu je še zvok kitare kot enakovreden sopotnik brezbrežij tega večernega doživlja. Življenje se nam je dalo v tej uri kot poezija, ne glede (ali pa prav zato), ker je le-to med rojstvom in smrtjo; saj tudi smrt nosi v sebi novo rojstvo. Vznemirljivo mimo nam bo znova segal v spomin ta večer, kajti Zvezdana Rupnik nam je potešila željo s hrepenenjem po novi želji, po tistem novem, katerega delček iz sebe nam je odkrila — v spodbudo iskanja.

A. M.

S tišino sem napolnila vakuum grla.
Skozi sik razdevičene pesmi
je belo umrla molitev.
Težka je kri brez nje.

Zv. R.

Pesnica Zvezdana Rupnik (na desnem robu slike) in kitarist Franc Kozole (na sredi slike) med poslušalci

● Bodoči Roki, Mateje in Bojani pod Urhom

V ponedeljek, prvi dan počitnic je Urh spet zaživel. Opoldne so se ob vznožju zbrali bodoči Bojani Križaji, Roki Petrovič in Mateje Svet, ki se bodo v smučarskih tečajih pod okriljem vadiateljev športnega društva Zador naučili osnovnega smučanja. Vadiatelji: Milena, Andrej, Drago, Robi, Damjan in Izток, so vzeli otroke, najstarejše iz 6. in najmlajše iz 1. razreda, pod svoje okrilje in začeli so se učiti plug, zavoj, pa tudi padanje. Največ težav in smeha je bilo z vstajanjem, ko se zadržaja kar noče odlepiti od tal. Na začetku so se še vsem tresla kolena in mladi smučarji so le negotovo stali na smučeh in raje so padli v sneg, kot pa naredili plozni zavor.

Ko pa sem jih obiskala na sredi tečaja, ki traja do 16. ure, so se že brez strahu spuščali po strmini, pa tudi zavoji so se jim že posrečili. Najbolj so me presenetili vadiatelji, fantje, ki so prvič imeli takšno nalogo in naj povem, da so vsi nastopili z izredno četrto skrbjo za malčke. Malo sem povprašala tudi tečajnike, kako jim gre. Najbolj zgovorna med njimi — Eva — mi je povedala, da ji je všeč tukaj, da so vadiatelji sila prijazni in domisljeni, da jo »štamfane« v breg sicer tudi utudi, vendar ji dober čaj vrača moči in dobro voljo.

Da je bil čaj res dober, lahko potrdim tudi sama. Brezplačen čaj je namreč prispevalo Turistično društvo.

to, ki je v sodelovanju s ŠD Zador preganlo utrujenost iz malih smučarjev. Tako so malčki smučali naprej, jaz pa sem povprašala tudi vodjo tečaja, Andreja Briclja, kako, da ni vlečnice. »To je res malo bolj nerodno, a tudi, štamfati moraš znati!« mi je odgovoril in ker sem videla, da že begaz očmi in išče »svoje« otroke, ga nisem več nadlegovala z vprašanji. Nato so vsi skupaj odpeljali še en vlak, otroci so uživali in bilo je res super.

Morda pa je kateri izmed njih vendarle bodoči smučarski as?! Še opozorilo: S tem delo ŠD Zador se ni končalo. Naslednji teden bodo tečaj smučarstva teka, in to ne le za šolarje, ampak tudi za odrasle.

Če vas mika, lahko pridete ob 14. uri in ob 16. uri boste dobili vroč čaj. Torej — smučanje — od 26. 1. do 30. 1., teki pa od 2. 2. do 6. 2. 1987 seveda.

TANJA BRICELJ

KULTURNI
DOM
ŠPANSKI
BORCI

ZPM, krajevni skupnosti Moste in Selo ter KD Španski borci so pripravili počitniško varstvo otrok, ki bo trajalo v prvem tednu meseca februarja od 9.00—13.00 ure, v KD Španski borci na Zaloški 61.

V KD Španski borci bo tek med 10.00 in 11.00 uro tudi poseben otroški program, in sicer:

Četrtek, 5. 2. 1987

Predstava dveh risank in filma POGLED V SVET ŽIVALI, režija Pavle Herbst

Petek, 6. 2. 1987

Predstava dveh risank in filma TRIGLAVSKA ROŽA, režija Pavle Herbst

Sobota, 7. 2. 1987

SOBOTNO POPOLDNE ZA OTROKE ob 16.00 uri HIŠA TETE BARBARE

Sobota, 14. 2. 1987

SOBOTNO POPOLDNE ZA OTROKE ob 16.00 uri JAJCE

Sobota, 21. 2. 1987

SOBOTNO POPOLDNE ZA OTROKE ob 16.00 uri PROGRAM ZA OTROKE

Sobota, 28. 2. 1987

SOBOTNO POPOLDNE ZA OTROKE ob 16.00 uri SAPRAMIŠKA

Program predavanj o popotovanjih po svetu

Četrtek, 12. 2. 1987

Predava Dušan Aleš o svojih doživetjih Z VLAKOM ČEZ SIBIRIJO, ob 19. uri

Četrtek, 19. 2. 1987

Predava Zvonka Zupančič o svojih doživetjih in spoznavanju čarobne dežele BALIJA, ob 19.00 uri

Še druga dogajanja v KD Španski borci:

— V okviru glasbene dejavnosti bo glasbeni dan za osnovno šolo TONETA TRTNIKA-TOMAŽA pripravila program glasbena šola Moste;

— S področja gledališke dejavnosti bo v februarju Primorsko dramsko gledališče iz Nove Gorice za TV posnelo pravljico za otroke;

— Na področju kongresne in izobraževalne dejavnosti bodo tekale stalne oblike izobraževanja angleščine in nemščine;

— V četrtek, 5. 2. 1987 in torek, 10. 2. 1987 bo predavanje v organizaciji občinske zveze RVS;

— V sredo, 18. 2. 1987 bo strokovno posvetovanje Izolirke;

— V sredo, 11. 2. 1987 bo ob 16. uri Podelitev priznanj AMZS;

— V mali dvorani KD ŠB bodo tekla redna posvetovanja Občinskih družbenopolitičnih organizacij, družbenih organizacij in društev ter strokovno posvetovanje delavcev Izolirke;

— V okviru skupnega programa MKC Lj. Moste-Polje in KD ŠB pa bo 12. 2. 1987 ob 20. uri izveden Multimedialni literarni večer Andreja Lutmana.

● Z besedo, petjem in plesom v Zavodu za rehabilitacijo invalidov

Hladna, pusta zima je. Narava je bila tokrat preradodarna s snegom. Še bolj hladno pa je človeku pri srcu, če je v bolnišnici priklenjen na voziček ali se le s težavo opira na berglje. In prav tem ljudem smo želeli z našim nastopom prinesiti žarek sonca. Obiskali smo jih v Zavodu za rehabilitacijo invalidov Soča. Skupaj s plesno skupino KAN KAN smo jih tisto pusto petkovo popoldne za dobro uro popeljali v svet plesa, glasbe. Naš SKUD Samorastniki se je predstavil z dekliškim sekstetom. Ob spremljavi dveh harmonikarjev so zapele štiri pesmi. Poslušalci so jih hvaležno sprejeli, saj so mnogi z njimi zapeli

partizansko Kovači smo in narodno Pleničke je prala. Sergej iz 8. razreda je občuteno povedal Kosmačeve misli o domovini. Plesna skupina KAN KAN, ki deluje že peto leto v okviru KUD Vide Pregarc in ki se je že uveljavila v slovenskem kulturnem prostoru, pa je zaplesala nekaj disco plesov. Najbolj so navdušili s polko Jaka, lojtrco brž in s plesom kankan.

Mislimo, da je ta skupna prireditev uspela in želimo, da bi lahko še večkrat prinesli v srca ljudi trenutke veselja, topline.

Novinarsko literarni krožek na OS Jože Moskršič Ljubljana

● V SPOMIN

Umrla je Terezija Kavšek

V prvih januarjskih dneh je po 81. letih življenja in hudi zahrbitvi boleznimi umrla Terezija Kavšek ali Travnarjeva Rezka iz Volavlj, kot so jo radi klicali njeni znanci daleč naokrog.

Rezka Kavšek je bila ena od tistih slovenskih mater, ki so se zaradi svojega ravnanja v zadnji osvobodilni vojni in v vsem svojem življenju za vedno zapisale v našo zgodovino.

Veliko je skušala že v rani mladosti kljub temu, da je veljala za marljivo dekle in da so bili vsepovod, koder si je služila kruha, z njo zadovoljni. Tudi ko se je pri močila k Travnarju v Volavlj, kjer je bila že številna družina, se je zaradi svoje prilagodljivosti ter pridnosti hitro vživela in vsem priljubila. Rodila je šest otrok.

Travnarjeva hiša je že v obdobju med obema vojnama veljala za napredno, zato so se že v istem obdobju pri njih pogosto dobivali somišljeniki iz daljne okolice ter pretresali naraščajočo

mednarodno in domačo napetost, ki jo je bilo vse bolj čutiti tudi v vaseh daleč od velikih mest.

Podobno pa se je nadaljevalo tudi med vojno. Pri hiši je bil krojač Pavle in čevljar Jurče, ki sta za partizane izdelovala obleke in obutev. Rezka pa jih je skrivoma odnašala na dogovorjeno mesto za partizane. Kasneje, ko so mož in njegova dva brata Pavle in Roman odšli v partizane, ji je ostalo še več dela, saj so bili otroci še premajhni, da bi ji lahko pomagali. Zmogla je vse! Fani je z rdečo peterokrako zvezdo so pri njej vedno našli zanesljivo in toplo zavetje.

Takšna je bila Rezka, vse njeno življenje, takšna je bila tudi po vojni in takšno bodo ohranili v spominu borci in številni prijatelji, ki so jo pospremili na njeni zadnji poti.

● LIKOVNE NOVICE

● V prvem mesecu leta je v galeriji Iskra Commerce v Ljubljani razstavil svoja dela akademski slikar Janez Kovačič. V naši občini je že večkrat razstavljala samostojno ali skupinsko v Jelovškem likovnem salonu v kulturnem domu Španski borci.

Najraje slika pokrajino in portret, rad pa se udeležuje tudi slikarskih kolonij.

● 21. januarja so v galeriji EQUINA odprli razstavo plastike mladega kiparja Boža Kemperleja.

Že kot dijak mošćanske gimnazije je vedno sodeloval na razstavah likovnikov-ljubiteljev naše občine v Jelovškovi galeriji na Kodeljevem. Po maturi je želel študirati likovno umetnost, toda na sprejemnem izpitu na ljubljanski akademiji je bil odklonjen. Odpravil se je v tujino. V Mehiki je dve leti študiral kiparstvo in litografijo, leta 1983 pa je v ZDA študiral kiparstvo pri znanem kiparju in likovnem teoretiku Williamu Tuckerju. Kemperlejeve skulpture so nekakšne razraščajoče gmote, ki nas bolj spominjajo na oblike, ki so nastajale v zgodovini nastanka Zemlje.

Likovni kritik dr. Tomaž Brejc pa o delu mladega kiparja razmišlja takole: »Ko se naš pogled giblje po dramatičnih površinah Kemperlejevih kipov, teh monumentov nekega prazgodovinskega dogajanja, ostalin vesoljnega potopa, paleontoloških primerov, se zavemo posebne fantazije, ki nam je pripravila to srečanje nenavadne vrste: razraščajoče se mase, temne gmote, napihnjene, tordirane okostenine, fosili in geološke izrastline, praspomini in pratiki se z očitno silo in robustno artikulacijo srečujejo in presnavljajo v umetniškem delu.«

● V Mestni galeriji ljubljanski pa bodo do 12. februarja na ogled dela dveh mošćanskih likovnih ustvarjalcev Bojana Bense in Marjana Gumilarja.

Bojan Bensa se nam predstavlja z zajetnim opusom ekspresivno ustvarjene figuralike, Marjan Gumilar pa s čisto abstraktno govorico v zamolkih tonih, ki daje popolno svobodo fantaziji obiskovalca.

Na razstavi sodeluje tudi akademski kipar Zmago Posega.

MATJAŽ ROLIH